

Συνέντευξη με τον Μαυροθαλασσίτη, Ömer Asan της Λένας Βασιλάκου

Ο Τούρκος διανοούμενος με **Ποντιακή καταγωγή**, βραβευμένος με το βραβείο Ιπεκτσι, ο Ömer Asan, είναι μια πολυσχιδής προσωπικότητα. Συγγραφέας-ερευνητής, λαογράφος, εκδότης, φωτογράφος, σκηνοθέτης και παραγωγός ντοκιμαντέρ αλλά και κάτοικος της Κωνσταντινούπολης, ενεργός πολίτης που μετέχει στη διαμόρφωση του πολιτικοκοινωνικού γίγνεσθαι. Συμμετέχει στις διαδηλώσεις και θα δωρίσει 80 βιβλία στη βιβλιοθήκη του Πάρκου Γκεζί.

Το crime.gr συνάντησε διαδικτυακά τον Ömer Asan, από τη φλεγόμενη Πόλη και συνομίλησε μαζί του για όσα συμβαίνουν και τις προεκτάσεις τους. Το διεθνές ενδιαφέρον είναι στραμμένο στην Τουρκία, με αφορμή τις διαδηλώσεις για το πάρκο Γκεζί. Πόσο έχει επηρεαστεί η καθημερινότητά σας; Πως είναι η κατάσταση για εσάς που ζείτε στην Κωνσταντινούπολη; Ο κόσμος

φοβάται;

Υπάρχει και φόβος. Φυσικά. Η έκταση των διαδηλώσεων ήταν αναπάντεχη. Ουδείς περίμενε κάτι τέτοιο. Και οι εργαζόμενοι και όλοι όσοι κατοικούν στην Πόλη αγωνιούν. Υπάρχει ανησυχία και για τη σταθερότητα της οικονομίας. Η Τουρκία, κατά το παρελθόν, δοκιμάστηκε σκληρά από οικονομικές κρίσεις και είναι νωπή η μνήμη του λαού. Ο κόσμος δεν τα έχει ξεχάσει αυτά. Εξάλλου, ο Ταγίπ Ερντογάν είναι ένας πολιτικός ηγέτης, με ευρεία απήχηση και λαϊκό έρεισμα. Τυγχάνει της αποδοχής ακόμη και ψηφοφόρων άλλων κομμάτων, λόγω των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, στις οποίες προχώρησε παλεύοντας με τις παραδοσιακές κεμαλικές δομές. Όπως συνέβη με το δημοψήφισμα το 2010. Αλλά αυτή η καθολική σχεδόν αποδοχή, οδήγησε στη λογική της λήψης αποφάσεων χωρίς να προηγείται δημόσια διαβούλευση. Μετά από τη σαρωτική του νίκη στις εκλογές του 2011, αντιμετώπισε εχθρικά τους πολιτικούς του αντιπάλους και

όλους όσοι δε συντάσσονταν πλήρως με το δικό του τρόπο σκέψης. Η αλλαγή του εκπαιδευτικού νόμου έγινε χωρίς να προηγηθεί συζήτηση. Τα μισά σχολεία της επικράτειας αναμορφώθηκαν σε "ιμάμ χατίπ", δηλαδή σε αμιγώς θρησκευτικά εκπαιδευτήρια. Η συντηρητική προσέγγισή του με την απαγόρευση κατανάλωσης οινοπνευματωδών, οι πολιτικοί του χειρισμοί που έφεραν τη χώρα στο χείλος του πολέμου με τη Συρία αλλά και η χρήση αστυνομικής βίας σε βάρος διαδηλωτών σε ειρηνικές διαμαρτυρίες καθώς και η απαξιωτική συμπεριφορά έναντι της αντιπολίτευσης, όλα αυτά προκάλεσαν έντονη δυσαρέσκεια σε μεγάλη μερίδα του τουρκικού λαού. Στο τέλος, η εξαγγελία της ανέγερσης εμπορικού κέντρου στο Πάρκο Γκεζί, το οποίο βρίσκεται σ' ένα από τα πιο όμορφα σημεία της πλατείας Ταξίμ, αποτέλεσε τη θρυαλλίδα για εκραγεί η συσσωρευμένη οργή. Αυτή τη στιγμή, βρισκόμαστε αντιμέτωποι με μια μαζική εξέγερση σε κάθε γωνιά της χώρας! Και, κατά πως φαίνεται, τίποτε δε θα είναι ξανά ίδιο αν ο πρωθυπουργός δε ζητήσει μια ειλικρινή συγγνώμη απ' τον τουρκικό λαό.

Ποιά είναι η κάλυψη των πρωτοφανών γεγονότων από τον τουρκικό Τύπο και ποιο ρόλο διαδραματίζουν τα social media στην αυτό-οργάνωση των πολιτών καθώς και τη διάδοση όσων διαδραματίζονται;

Όταν ξέσπασαν οι ταραχές, τα τουρκικά ΜΜΕ στο σύνολό τους, προτίμησαν να μείνουν σιωπηλά. Και αντιληφθήκαμε ότι δέχονται τεράστιες πιέσεις και λειτουργούν υπό καθεστώς φόβου. Αν δεν υπήρχαν τα ηλεκτρονικά μέσα κοινωνικής δικτύωσης, η Τουρκία θα περνούσε στην ιστορία δίχως ταυτότητα, χωρίς να έχει αφήσει το στίγμα της.

Ο Τούρκος Πρωθυπουργός Ταγίπ Ερντογάν χαρακτήρισε τις διαδηλώσεις υποκινούμενες. Είναι πιθανό να κατευθύνονται από την αντιπολίτευση, από ξένα κέντρα ή είναι αυθόρμητες; Ο στρατός διάκειται θετικά στη λαϊκή εξέγερση;

Ο πρωθυπουργός κατηγόρησε τους πρωτεργάτες των διαδηλώσεων. Αν είχε διαχειριστεί εξ αρχής το ζήτημα με πιο ήπιο τρόπο και σύνεση, αν κατέβαλε προσπάθεια να επιδείξει κατανόηση, το θέμα δε θα είχε διογκωθεί τόσο ώστε να εξελιχθεί σε μαζική εξέγερση. Το πιο ενδιαφέρον στοιχείο είναι ότι οι διαμαρτυρίες δεν είναι υποκινούμενες, ούτε από κάποιο κέντρο ούτε από το στρατό. Ως ένας άνθρωπος, ο οποίος έχει οργανώσει κι έχει συμμετάσχει σε εκατοντάδες συλλαλητήρια, πρώτη φορά πήρα μέρος σε μία αυθόρμητη λαϊκή διαδήλωση ως απλός πολίτης και όχι ως μέλος κάποιου σωματείου ή κινήματος.

Θεωρείτε πως υπάρχουν κοινά σημεία της τωρινής εξέγερσης με τη λεγόμενη αραβική άνοιξη ή εκτιμάτε ότι θα κοπάσει, όπως έγινε με το κίνημα των αγανακτισμένων στην Ελλάδα;

Όσα εκτυλίσσονται αυτές τις μέρες δεν είναι τουρκική άνοιξη. Αλλά μπορούμε να το ονομάσουμε «αφύπνιση», «ξύπνημα», «πρωτοβουλία»! Στην τουρκική ιστορία, πρώτη φορά πραγματοποιείται μια μαζική λαϊκή διαμαρτυρία από απλούς πολίτες και θα τερματιστεί όταν πρέπει. Ο Ερντογάν δε θα μπορέσει να κάνει ό, τι θέλει δίχως την έγκριση του λαού. Σ'

αυτή την κινητοποίηση καθένας βρίσκεται με τη δική του ταυτότητα, κομμουνιστές, σοσιαλιστές, ισλαμιστές, συντηρητικοί, αριστεροί, δεξιοί, μουσουλμάνοι κτλ. Εν κατακλείδι, όλοι μας έχουμε αιφνιδιαστεί ευχάριστα.

Έχετε τιμηθεί με το βραβείο Ιπεκσί για την προώθηση της ελληνοτουρκικής φιλίας. Πιστεύετε στην αλληλεγγύη των δύο λαών ανεξαρτήτως των κυβερνητικών επιταγών;

Το λαϊκό κίνημα εκτιμώ ότι θα επηρεάσει ακόμη και τις ελληνοτουρκικές σχέσεις. Ενδεχομένως, διότι οι Έλληνες επιθυμούν να δουν ένα λαό, σαν το δικό τους, να αντιμάχεται κάθε είδους αδικία. Αν ο τουρκικός λαός ανατρέξει στο παρελθόν και κάνει την αυτοκριτική του, παράλληλα με την τωρινή δικαίη αντίδρασή του, θα έχει τη δυνατότητα να διεκδικήσει από κοινού με τους Έλληνες τα ίδια δημοκρατικά αιτήματα. Έτσι η σχέση των δύο λαών θα εξελιχθεί και θα ενδυναμωθεί η αλληλεγγύη.

Ασχολείστε με την έρευνα και τη συγγραφή βιβλίων, τη λαογραφία και τη φωτογραφία. Πρόσφατα ασχοληθήκατε και με το ντοκιμαντέρ. Τι σας αντιπροσωπεύει και τι σας έχει κερδίσει εν τέλει; Μιλήστε μας για τη δουλειά σας.

Τα τελευταία 20 χρόνια, ταυτόχρονα με το σοσιαλιστικό κίνημα, ασχολήθηκα και με τον Ποντιακό πολιτισμό και τη μητρική μου γλώσσα, την Ποντιακή. Η απουσία εμπειριστατωμένης έρευνας και ιστορικών πηγών στην Τουρκία σχετικά με το θέμα αυτό απασχολούσε πολύ. Έτσι δημιουργήθηκε το βιβλίο «Ο Πολιτισμός του Πόντου». Το θέμα της πολιτισμικής διασύνδεσης δεν είχε συζητηθεί αναλυτικά στην Τουρκία. Με την υποστήριξη και τη βοήθεια των φίλων μου αποφάσισα να γυρίσω το ντοκιμαντέρ «Kardeş Nereye?: Bir Ayırlık Oykusu» (Πού πάς αδελφέ: Μια Ιστορία Αποχωρισμού) διάρκειας 77 λεπτών. Οι κριτικές είναι εγκωμιαστικές σε Ελλάδα και Τουρκία. Παράλληλα, διατηρώ από το 2005 στην Κωνσταντινούπολη ιδιόκτητο εκδοτικό οίκο (www.heyamol.net). Μέχρι τώρα έχω εκδώσει περίπου 300 βιβλία, εκ των οποίων τα 155 αφορούν σε συνοικίες της Κωνσταντινούπολης(80), της Σμύρνης(45) και της Τραπεζούντας (30). Αλλά και πάλι νιώθω πως δεν έχω κάνει αρκετά. Η αυτά που έκανα και συνεχίζω να κάνω δε με ικανοποιούν ή υπάρχουν ακόμη πάρα πολλά πράγματα που πρέπει να κάνω. Δεν ξέρω...

Το βιβλίο σας ο "Πολιτισμός του Πόντου" ήταν η αφορμή για να σας γνωρίσει το ευρύ κοινό στην Ελλάδα αλλά και για να καθίσετε στο εδώλιο του κατηγορουμένου; Ποιό είναι το κυρίαρχο συναίσθημα των αναμνησών σας απ' αυτήν την περιπέτεια; (Το 2002 δικάστηκε για το εν λόγω βιβλίο με την κατηγορία ότι έκανε «γραπτή προπαγάνδα με σκοπό το διαμελισμό της Τουρκίας»!)

Ο « Πολιτισμός του Πόντου» προκάλεσε συζητήσεις, ιδιαίτερα στην περιοχή της Μαύρης Θάλασσας. Ουσιαστικά άρχισε να συζητείται το θέμα της ταυτότητας, το οποίο είχε σχεδόν σβηστεί. Εντάξει, κατηγορήθηκα για προδοσία αλλά αυτό ήταν κατανοητό και αναμενόμενο. Κι αν δεν το έγραφα, με κάποιον τρόπο οι άνθρωποι θα το έβρισκαν και θα το

...Οι ηλικιωμένοι μας εκεί μιλούσαν μια γλυκειά γλώσσα. Ποντιακά μιλούσαν...

Συντάχθηκε απο τον/την tsanidis

Δευτέρα, 10 Ιούνιος 2013 17:51 - Τελευταία Ενημέρωση Δευτέρα, 10 Ιούνιος 2013 18:03

έφερναν στην επιφάνεια. Πάντως, στο προφίλ μου στο facebook, πολλοί φίλοι μου είναι Έλληνες και μοιράζονται τα πάντα μεταξύ τους, κυρίως μουσικές!

Έχετε ενεργό ρόλο στην προσπάθεια να μη μετατραπεί η εκκλησία της Αγίας Σοφίας της Τραπεζούντας σε μουσουλμανικό τέμενος;

Πράγματι, τώρα ασχολούμαι με αυτό το ζήτημα... Έγραψα σχετική επιστολή στον Μπουλέντ Αρίντς (ο αντιπρόεδρος της τουρκικής κυβέρνησης). Πιστεύω πως αυτοί που θέλουν να κάνουν τζαμί την Αγία Σοφία της Τραπεζούντας δεν είναι καλά ενημερωμένοι και δεν αντιλαμβάνονται τη σημασία του θέματος. Για αυτό το λόγο εξήγησα τη σημασία της Αγίας Σοφίας στην επιστολή και ελπίζω ότι θα αλλάξουν αυτήν την απόφαση που πήραν.

Πατρίδα σας είναι η Τραπεζούντα. Τι μνήμες έχετε από τη γενέτειρά σας; Αισθάνεστε την ανάγκη να επιστρέψετε κάποια στιγμή;

Γεννήθηκα σ' ένα ορεινό χωριό της Τραπεζούντας Ένα χωριό χωρίς ρεύμα, τηλέφωνο, δίκτυο ύδρευσης, δρόμους. Για να πάμε στα παρχάρια (θερινά βοσκοτόπια) με τη γιαγιά μου περπατούσαμε δύο μέρες. Οι ηλικιωμένοι μας εκεί μιλούσαν μια γλυκειά γλώσσα. Ποντιακά μιλούσαν. Μπορώ να πω ότι τα παιδικά μου χρόνια, τα πέρασα σκαρφαλώνοντας από δέντρο σε δέντρο. Δέντρα με καρπούς. Οπωροφόρα. Μέχρι που εγκατασταθήκαμε στην Πόλη στα 14 μου. Πλέον δεν υπάρχουν αυτοί οι άνθρωποι που μας άφησαν τη γλώσσα και τον πολιτισμό, οι «βασιλιάδες» και οι «βασιλίσσες» , όπως τους ονομάζουμε. Γι' αυτό το λόγο δεν μπορώ να γυρίσω ούτε στην Τραπεζούντα ούτε στα παιδικά μου χρόνια.

Ευχαριστώ από καρδιάς τον κ. Ömer Asan για το χρόνο του σ' αυτούς τους χαλεπούς καιρούς καθώς και τη μεταφράστρια, κ.Sebnem Arslan για την πολύτιμη συνδρομή της.

Πηγή:

[Crime](#)